

KARRANTZAKO MINDEN ESKANDALUA

Erantzukizunak argitu gabe daude bost urte geroago

Karrantzako minda plantaren auziatik erantzukizun penal eta politiko eskaria areagotu egin da azken hilabeteetan. Berriki, Balmasedako epaile batek –lehenago Bilboko batek egin bezala– esan du delitu zantzu argiak daudela inoiz eraiki ez zen planta horren kudeaketaren inguruan, baina auzia beste epaitegi batek eraman behar duela. Bitartean, Bizkaiko Foru Aldundiak bere jokabidea une oro zuzena izan dela adierazi du. Eskandaluaren gakoak azalduko dizkizugu ondorengo lerroetan.

| UNAI BREA |

Argazkia: Marisol Ramirez/Argazki Press

138 KILOMETRO KOADRO ditu Karrantzak –Bizkaiko udalerrri zabalena da–, baina 2.800 lagun inguru besterik ez dira bizi bertan, hain hementi barreiatutako pare bat dozena herrixkatan. Lehen sektoreak indarra du oraindik. Abelburuak erruz aurkitu daitezke karrantzar pentzeetan, eta haien ustiapenetik eratorritako mindek –jatorri organikoko hondakinek– hainbat ingurumen arazo eragiten dute. Horri irtenbidea, Eusko Jaurlaritzak ekimen bat abiarazi zuen duela hamar-kada pasatxo.

Ekimen haren ondorioz Karrantzako Minda S.L. enpresa sortu zen 2005ean. Haren egitekoak ziren mindak tratatzeko planta bat eraikitzea eta, ondoren, plantaren kudeaketa bideratzea. Eraikitze-lanak finantzatzeko diru-laguntza publikoak eskatu zituzten hainbat administrazioetan (Bizkaiko Foru Aldundia, Eusko Jaurlaritza, Espainiako Gobernua), baita hamar milioi inguru euro jaso ere, 2006 eta 2009 artean. Gaur egun diru horren arrastorik ez dago, eta plantaren eraikitze lanak ia hasi bezain laster eten zituzten, 2010eko udazkenean, zer eta diru faltagatik. Obrak hasi zirenerako –2010eko apirila–, diru-laguntzak kobratuta zeuden. Nora joan zen dirua?

Ustezko delituak

2012ko azaroan aldaketa eman zen Karrantzako udal gobernuan: Karrantza Zabala taldeak –orain alkatetzan– eta Bilduk EAJko alkatetaren aurkako zentsura mozioa onartu zuten. Iazko urrian, gobernu talde berriak kereila aurkeztu zuen, Karrantza Haraneko-Valle de Karrantza 2006 S.A. udal enpresaren bitartez, ustezko hainbat delitu egotziz minden tratamendurako planta kudeatzeko ardura zutenei, hala nola tartean ibili zen kargu publikoren bati, berehala ikusiko dugunez. Dagoeneko epaitegi bik aintzat hartu dituzte kereilan esandakoak, eta delitu zantzu nabarmenak ikusi dituzte.

Kereilaren tesietako bat da Karrantzako Minda S.L. enpresa, itxura batean planta eraikitze sortu zena, pantaila hutsa besterik ez zela. Erabakiak hartzen zituena eta, azken batean, prozesu osoan protagonismoa izan zuena Ade Biotech S.L. zen. Ade Biotech eman zituen hasierako txostenetarako datuak, Ade Biotech arduratu zen planta eraiki behar zuten enpresak aukeratzeko, eta, azken beltzean, Ade Biotech hartu behar zuen bere gain plantaren kudeaketa lehenbiziko hogeitun urteetan. Zertarako,

orduan, Karrantzako Minda S.L. sortu?, irakur daiteke kereilan.

Plantaren kudeaketarako hogeitun urteko kontzesioari dagokionez, komeni da gehitzea Ade Biotechek ziurtatuta izango zituela irabaziak edozein kasutan: Karrantzako nekazariak minda nahikoa eraman ezean, Jaurlaritzak gutxieneko diru-sarrera batzuk bermatuko zizkion enpresari. Ez zen horrelakorik gertatu, jakina, planta ez baitzen eraiki, eta nekez eraikiko da.

Faktura faltsuak diru-laguntzak justifikatzeko

Otsailaren 24an, Bizkaiko Batzar Nagusietako Ingurumen eta Nekazaritza Batzordeko bileran, Irune Soto Bilduko batzarkideak esan zuen minden tratamendurako proiektua diru publikoa bereganatzeko baliatu zutela, hasieratik, EAJtik hurbileko hainbat enpresak. Bereziki, Ade Biotech. Administrazioetatik jasotako diruaren zati handi bat enpresa horri ordainketak egiteko baliatzen zuen Karrantzako Mindak, zer ordaindua ez egon arren.

Espainiako Gobernutik lau milioi euro jaso zituen Karrantzako Mindak, beste horrenbeste Eusko Jaurlaritzatik, eta bi milioi Bizkaiko Foru Aldunditik. Hamar milioi, guztira.

Minden tratamendurako planta izan behar zenaren egoera gaur egun. 2010eko apirilean hasi ziren eraikitze lanak, eta urte hartako irailean eten —obren heren bat egitera ere iritsi gabe—, diru faltagatik.

Aipatutako kereilan esaten denez, datu faltsuak eman ziren diru-laguntza horiek eskatzeko, eta faktura faltsuak eman ziren jasotako diru-laguntzen justifikazio gisa. Besteak beste, eraikitze lanetan ustez egindako hainbat gastu justifikatu ziren Karrantzako Mindak igorritako dokumentazioaren bitartez, agerikoa zenean lanak hasi gabe zeudela. Bide batez, kereilak azpimarratzen du administrazio publikoak kontrol falta nabarmenarekin jokatu duela auzi honetan.

Martin Ascacibar

Kereilan salatutakoen izen zerrenda, bai pertsona fisikoena bai elkarteena, luzea da, baina izen bat gailentzen da besteen gainetik: Martin Ascacibarrena. Gezurra dirudi, baina Ascacibarrek zelaiaren alde bietan jokatu izan du diru-laguntzen partidua, nola emailenean hala hartzaileenean.

2005ean, Ascacibar Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza Ikerketako zuzendaria zen. Kargu horretatik, mindak tratatzeko planta eredu buruzko txosten bat eskatzeaz arduratu zen. 2008an, Karrantzako Minda S.L.-k Jaurlaritzari diru-laguntza eskatu zionean, diru-laguntza horren Jarraipen Batzorde bat eratu zen, eta Ascacibar bertako kide izendatu zuten —guztira bi per-

tsona besterik ez zeuden batzorde hartan—. Kontua da aurreko urteko abendutik, Ade Bioteceko kontseilaria ere bazela. Hortaz, primeran jakin behar zuen diru-laguntza eskariak funtsik ez zutela, finantzatu behar zuen ustezko aktibitatea, egiazki, ez zelako ematen ari.

Ascacibar 2009ra arte egon zen Jaurlaritzan, eta Karrantzako Mindari diru-laguntza ematean parte hartu zuen. Kargu publikoa utzi eta bost hilabetera Karrantzako Mindan sartu zen, kontseilari. Kereilak hainbat delitu egozten dizkio, besteak beste diru publikoaren erabilera okerra.

Epaileek baietz, baina...

Esan bezala, iazko urrian aurkeztu zuen Karrantza Haranekok kereila, epaitegi bitan, Bilbon bata eta Balmasedan bestea. Bi epaileek —Balmasedakoak, orain dela pare bat aste— antzeko erantzuna eman dute: delitu zantzu nabarmenak daude, baina ez dute kereila onartzen. Kasu bietan argudioa bera da: ez dagokie beraiei salatutako gertakariak epaitzea. Bilboko 4. Instrukzio-Epaitegiak emandako autoan irakur daitekeenez, ustezko delituak hainbat lekutan jazo dira, baina haien hierarkiagatik komenigarriagoa da auzi osoa Gasteizen epaitzea, eta ez Biz-

kaian. Eusko Jaurlaritzak emandako diru-laguntzak daude tartean, noski.

Bide judizialak norantz egingo duen argitzen den bitartean, eskandaluak arlo politikoan eman du zeresana azken boladan. Lehenago aipatu dugun Bizkaiko Batzar Nagusietako agerraldian, Bilduko Irune Sotok kontrol falta eta iruzurraren egileekiko jarrera epela izatea leporatu zion Irune Pardo Ingurumen diputatuari. Hain zuzen, diru-laguntzak itzultzea oso berandu eskatu izana aurpegiratzten dio Bilduk Aldundiari: plantaren obrak eten eta urte eta erdira. Bilduko kide batek aldizkari honi adierazi dioenez, susmoa dute Karrantzako Minda enpresari zordunen lehiaketan sartzeko denbora eman nahi ote zioten.

Irene Pardok erantzun zuen Aldundiak egoki jokatu duela auzi honetan, eta eskari guztiak lege barruko epeetan egin dituela. Diputatuak esan zuen zordunen lehiaketa ebatzitakoan erabakiko duela Aldundiak zeintzuk izango diren hurrengo urratsak. Zehaztapen gehiagoren faltan, EAJK, PSEk eta PPK lehenbizikoen proposamen bat onartu zuten, emandako diru-laguntzak itzultzea eta dagokion orori erantzukizunak eskatzeko. Bildu abstenitu egin zen.

Dena epaileen esku, beraz. ■